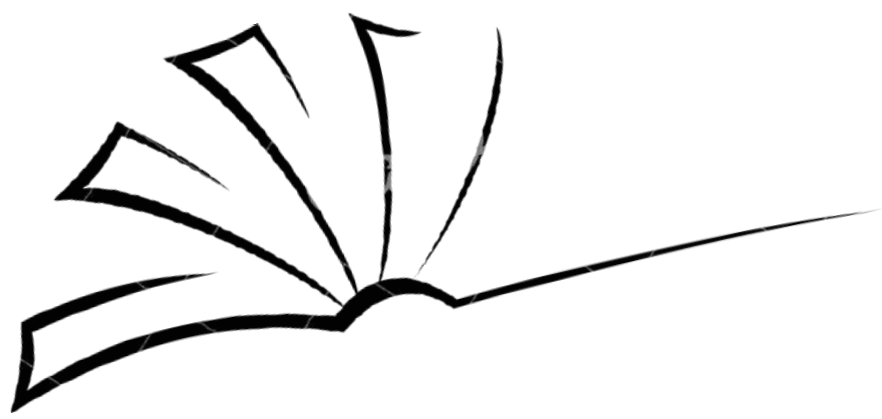

-APA 6
-ISO
-ZOTERO

MANUÁL CITOVANIA A TVORBY ZOZNAMU POUZITEJ LITERATÚRY

PAEDDR. IVAN IĽKO, MGR. ALEXANDRA
LENGYELOVÁ, MGR. ROMANA MARTINCOVÁ, MGR.
HANA INGRID OPPENBERGEROVÁ

Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Manuál citovania a tvorby zoznamu použitej literatúry

Ivan Il'ko, Alexandra Lengyelová, Romana Martincová,
Hana Ingrid Oppenbergerová,

Trnava, 2022

Neprešlo jazykovou korektúrou.

© PaedDr. Ivan Il'ko, Mgr. Alexandra Lengyelová, Mgr. Romana Martincová, Mgr. Hana Ingrid Oppenbergerová

Recenzenti: doc. Ing. Viera Peterková, PhD., prof. Ing. Jana Burgerová, PhD.

Redakčné práce: PaedDr. Ivan Il'ko

ISBN: 978-80-568-0475-9

Obsah

OBSAH	3
PREDSLOV	4
ÚVOD	5
SYSTÉM CITOVANIA PODĽA NORMY ISO 690 A ISO 690-2	9
ZÁKLADNÉ FORMÁLNE ÚPRAVY DOKUMENTU	9
NASTAVENIE JEDNOTLIVÝCH NADPISOV V DOKUMENTE	13
ŠTRUKTÚRA DOKUMENTOV	17
METÓDY CITOVANIA V TEXTE.....	20
HARVARDSKÝ SYSTÉM (SYSTÉM MENO – DÁTUM).....	20
SYSTÉM CITOVANIA POMOCOU ČÍSEL.....	22
PRIEBEŽNÉ POZNÁMKY POD ČIAROU	23
SYSTÉM CITOVANIA V ZOZNAME POUŽITEJ LITERATÚRY	24
HARVARDSKÝ SYSTÉM (SYSTÉM MENO – DÁTUM)	24
SYSTÉM POMOCOU ČÍSEL	28
PRIEBEŽNÉ POZNÁMKY POD ČIAROU	29
SYSTÉM CITOVANIA TABULIEK A GRAFOV	30
CITOVANIE ZDROJOV PRI TABUĽKÁCH, GRAFOCH A OBRÁZKOCH	32
APA (AMERICAN PSYCHOLOGICAL ASSOCIATION) ŠTÝL	35
FORMÁTOVANIE	35
TABUĽKY, OBRÁZKY A GRAFY.....	35
CITAČNÉ ZÁSADY	37
ODKAZOVANIE NA ZDROJE V TEXTE	40
SYSTÉM CITOVANIA V ZOZNAME POUŽITEJ LITERATÚRY	43
ZÁSADY PRE ZÁPIS LITERATÚRY DO ZOZNAMU POUŽITEJ LITERATÚRY	44
FORMÁT ZAPISOVANIA POUŽITEJ LITERATÚRY.....	47
CITAČNÝ MANAŽÉR	55
AKO PRIDÁVAŤ ZDROJE DO KNIŽNICE ZOTERO	61
AKO PRACOVAŤ SO ZOTEROM VO WORDE	65
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	69

Predslov

Predkladaný materiál predovšetkým slúži študentom Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, ako doplnkový študijný materiál k smernici o bibliografickej registrácii, kontrole originality, sprístupňovaní, uchovávaní a základných náležitostiach záverečných, rigorózných a habilitačných prác z roku 2011. Publikácia môže slúžiť aj študentom z iných fakúlt respektíve škôl, ktorí majú záujem dozvedieť sa viac o pravidlách citovania a tvorby zoznamu použitej literatúry.

Keďže je uvedené problematika veľmi rozsiahla, rozhodli sme sa detailnejšie venovať citačnému štýlu ISO, APA a citačnému manažéru Zotero.

Veríme, že obsah a spracovanie predkladaného materiálu budú pre Vás zaujímavé a želáme veľa úspechov pri ich štúdiu.

Citovanie alebo odkazovanie v bibliografii je uvedenie informácie v dokumente, že v ňom bol použitý iný dokument. Inými slovami, že v dokumente boli použité výsledky, myšlienky alebo definície z druhého dokumentu, od iného autora. Zároveň citovanie alebo odkazovanie v bibliografii predstavuje uvedenie identifikácie dokumentu, spravidla pomocou bibliografickej citácie alebo bibliografického odkazu. Citovanie obsahuje etický aspekt, ktorý hovorí o tom, že či autor uvádza literatúru, z ktorej čerpal a technika citovania hovorí o spočíva v spôsobe spájania citovaného miesta so záznamami o citovanom dokumente uvedenými v zozname bibliografických odkazov.

Citovanie je dôležitým atribútom vedeckých a odborných prác a vedeckej komunikácie. Ohlas, o ktorom svedčia bibliografické citácie, je dôležitý pre vedecký a odborný profil a rast autora. Počet bibliografických citácií je dôležitý pri evaluácii, akreditácii jednotlivých vedcov, odborníkov, vedeckých, pedagogických pracovníkov a celých pracovísk, ústavov, vysokých škôl, fakúlt, katedier.

(autori)

Úvod

Citácie údajov pomáhajú zlepšiť ich zdieľanie. Údaje sa stávajú nájdniteľné, prístupné a opätovne použiteľné (Wilkinson a kol., 2016).

Citovanie ďalej pomáha, aby boli údaje lepšie vyhľadateľné a prístupné prostredníctvom súčasných systémov vedeckej komunikácie. Citovanie tiež pomáha oceniť intelektuálne úsilie potrebné na vytvorenie kvalitného súboru údajov a poskytuje zodpovednosť za tieto údaje. Uznáva sa tým dôležitý vedecký prínos nad rámec písomnej publikácie. Citovanie údajov nie je nová koncepcia, ale opiera sa o základný princíp vedeckej metódy, ktorý vyžaduje uznávané, overiteľné a dôveryhodné dôkazy za tvrdením. Tradične sa to robilo v rámci literatúry prostredníctvom citovania materiálov, ktoré sa často nachádzajú v špeciálnych knižničných zbierkach, ako sú terénne alebo laboratórne záznamy, tlačene knižky, monografie a mapy (Downs a kol., 2015).

Digitálny vek a s ním súvisiaci nárast objemu a zložitosti údajov to všetko zmenil. Moderná koncepcia citovania údajov vznikla koncom 90. rokov 20. storočia. Prvé úsilie nastalo v archívoch NASA, kde sa dohodli na spoločnom prístupe k citovaniu údajov, rovnako aj geologický úrad USA navrhol vlastné usmernenia citovania (Berquist Jr., 1999).

Ani jeden z týchto prístupov však nebol všeobecne prijatý. Problém spočíval čiastočne v tom, že časopisy ešte stále vyvíjali normy, ako citovať elektronické zdroje. S prechodom do digitálneho veku bolo potrebné myslieť nie na jeden priestor (fyzický, papierový priestor), ale hneď na tri priestory, v ktorých sa objavujú tie isté články: informačný priestor = dielo ako nehmotná entita (myšlienky), kybernetický priestor = digitálny prejav (elektronický, vytvorený z bitov) a papierový priestor = fyzický prejav (celulóza a atrament) (Paskin, 2000).

To ešte viac skomplikovalo koncepciu citovania a tento problém ešte zhoršila pominuteľnosť webových odkazov (Lawrence a kol., 2001).

Identifikátor digitálnych objektov (DOI) sa prvýkrát objavil v roku 2000 (Wilkinson a kol., 2016).

V prvých rokoch digitalizácie sa údaje citovali len zriedkavo a ak sa citovali, mechanizmy boli nepravdivé a nekonzistentné. Od polovice roku 2000 sa čoraz viac presadzovalo používanie registrovaných, rozlíšiteľných trvalých identifikátorov (PID) a to nielen pre dokumenty, ale aj pre iné digitálne údaje. Pre mnohých vydavateľov sa ako PID

stali DOI, ale existujú aj iné identifikátory (ARK)², URI alebo identifiers.org (Guralnick a kol., 2015).

McMurry a kol. (2017) poskytujú dobrý súčasný prehľad identifikátorov a spôsobov ich používania. Údaje začali dostávať DOI v roku 2004 prostredníctvom pilotného projektu v Nemecku a v decembri 2009 bol založený DataCite, ktorého celosvetovým „poslaním bolo vybojovať“ DOI pre údaje (Klump a kol., 2015).

Aj keď sa "publikačná" paradigma pre údaje spochybňovala, citovanie bolo široko podporované komunitou knižníc (Parsons, Fox, 2013; Schopf 2012).

Táto podpora vyvrcholila v roku 2014 spoločnou deklaráciou zásad citovania údajov, ktorá definovala základné účely a všeobecné postupy citovania údajov (Howison, Bullard, 2016; Mooney, Newton 2012; Mayernik a kol., 2016; Silvello, 2018).

Účelom citovania údajov je čiastočne poskytnúť uznanie a pripísanie autorstva za vytvorenie súboru údajov a zodpovedajúcim spôsobom pomôcť určiť, ako a ako často sa súbor údajov používa.

Na základe rozšíreného používania citácií sa diferencovali vedné odbory, ktorých predmetom záujmu je skúmanie kvantitatívnych aspektov rôznych typov informácií v procese ich tvorby, šírenia a využitia. Medzi tieto vedné disciplíny patria bibliometria, informetria, scientometria alebo webometria (De Bellis, 2009).

Bibliometria je vedná disciplína, ktorá sa zaoberá kvantitatívnymi aspektmi tvorby, šírenia a použitia zaznamenaných informácií. Predmetom skúmania bibliometrie sú publikácie, vo forme bibliografických záznamov. Scientometria sa zaoberá kvantitatívnymi aspektmi vedy ako disciplíny alebo ekonomickej aktivity. Scientometria sa na rozdiel od bibliometrie zameriava výlučne na vedecké publikácie a výsledky analýz publikácií a citácií využíva primárne na hodnotenie vedy. Informetria sa zaoberá kvantitatívnymi aspektmi informácií (Tague-Sutcliffe, 1992).

S rozvojom informačných technológií a hlavne internetu sa presunula pozornosť na informácie v prostredí internetu. V tejto súvislosti boli sformované dve disciplíny webometria a cybermetria. Webometria skúma kvantitatívne aspekty konštrukcie a využívania informačných zdrojov, štruktúr a technológií na webe čerpajúc z bibliometrických a informetrických prístupov. Cybermetria skúma kvantitatívne aspekty internetu (Björneborn, 2004).

Na bibliometrické analýzy potrebujeme spoľahlivé údaje o publikáciách uložené v záznamoch alebo databázach (Egghe, Rousseau, 1990).